

Laatua lastensuojeluun

AMPPELI

Ammatillisten perhekotien liitto ry:n jäsenlehti No. 1/2002

10-vuotisjuhlanumero

Kotisivu osoitteessa: www.apkl.fi • sisältää mm. vapaat hoitopaikat

AMPELI 1/2002 SISÄLTÖ

Seminaari ohjelma	2
Arvoisa seminaari väki	3
Taitekohdassa	4
Esihistoriallinen aika	5
Toimintavuosi 1992, 1993	6
Toimintavuodet 1994-1995	6
Pysähtymisen ja selvittelyn vuosi	8
Laatutyön aika	9
Lastensuojelun kehitys parin vuosikymmenen aikana	10
Vuodet 1999-2000	11
Puheenjohtajan ajatuksia, osa 2000-	12
Lastensuojelu ja kaaoksen myönteinen voima	13
XXXXXXXXXXXX	14
Sijaishuollon muuttunut tilanne	15
Nuortenpalsta, Taisteluni	16
Itsenäistyneen nuoren tarina	17
Poimintoja lasten matkapäiväkirjoista	17
Osanottajaluettelo	18

AMPELI

Ammatillisten perhekotien liitto ry:n
jäsenjulkaisu.
Ilmestyy tarvittaessa.
Painosmäärä: 1000 kpl
Jakelu: Ammatilliset perhekodit,
lastensuojelualan yhteistyötahot
Päätoimittaja: Tuija Suikkanen-Malin
Taitto: Kirjava Omena
Paino: Oriveden Kirjapaino

KYMMENVUOTISJUHLASEMINAARI

12.2.2002 JYVÄSKYLÄ

OHJELMA

TYÖSEMINAARI PAVILJONGISSA KELLO 12-16

- 12.00 Seminaarin avaus**
Jyväskylän kaupungin tervehdys
Avauspuhe ministeri Maija Perho
- 12.20 Tässä kuljemme tällä hetkellä**
- näkemyksiä yksityisestä lastensuojelukentästä
 - viimeisin tieto alan muuttuvasta juridisesta tilanteesta; Lääninsosiaalitarkastaja Aino Arponen, SOSPA-työryhmän puh.joht. Pia-Liisa Heiliö
 - kommentteja
- 13.15 Keskustelutauko kahvin kera**
- 14.00 Mahdollisuuksien markkinat**
- yksityisyys - riski vai mahdollisuus?
 - näkökulmia yhteiseksi rakennukseksi; Espoon sosiaalitoimi, Lastensuojelun keskusliitto, Perhehoitoliitto, SOS-lapsikylä, Nuorten ystävät, Ammatillisten perhekotien liitto sekä alan toimintayksiköt etc.

ILLANVIETTO KAUPUNGINTEATTERISSA KELLO 19-23

Yhdessäoltoa hyvässä seurassa

- Buffet-illallinen
Esiintyjinä Eija Ahvo ja Susanna Haavisto
& Esa Helasvuon orkesteri

Ammatillisten perhekotien liitto ry:n
10-vuotis juhlaseminaarin suojelijana toimii
Tasavallan presidentti Tarja Halonen

ARVOISA SEMINAARIVÄKI

Noin vuoden mittainen valmistelutyö tämän lastensuojelutapahtuman onnistumiseksi on takanapäin. On ilo havaita, että työseminaari juhlaillallisineen on herättänyt kiinnostusta ja olemme kokoontuneet tänne Jyväskylään suurella ja vaikuttavalla joukolla.

Työseminaarin aiheena on yksityisen lastensuojelutyön nykytilanne ja tulevaisuuden näkymät. Saamme kuulla ensikäden tietoa valmisteilla olevista alan juridisista muutoksista. Olemme pyytäneet alustuksia pitkään lastensuojelutyössä toimineilta asiantuntijoilta. Uskon, että näillä puheenvuoroilla saamme herätettyä monipuolisen ja rikkaan sekä vuorovaikutuksellisen keskustelun.

Olemme myös koonneet tämän lehden sivuille muistelmia ja tietoja yhdistyksemme kymmenvuotisen toiminnan ajalta palauttamaan muistiin elettyä ja koettua aikaa. Katsaukset kuvastavat samalla lastensuojelun saralla tapahtuneita muutoksia kuluneiden vuosien aikana.

Tunnelmallisen iltajuhlan vietämme kaupunginteatterissa. Nautimme Buffet - illallisen pianomusiikin säestyksellä sekä kuuntelemme valtakunnan tähtiartistien konsertin.

Toivotan viihtyisää juhlapäivää

Petri Turula
juhlatoimikunnan pj.

TAITEKOHDASSA

Suomalainen lastensuojelukenttä elää tällä hetkellä murrosvaiheessa. Kunnallisen kentän asteittaisen alasajon ja lisääntyneiden sijoitusten yhteisvaikutuksesta suurentunutta sijoituspaikkojen aukkoa ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana tulleet täyttämään yksityiset markkinat, jotka ovat saaneet jyllätä suuressa osassa maata ilman kummempaa ohjeistusta. Yksityisestä sektorista vastaavat viranomaiset ovat olleet hämmentyneitä tapahtuneesta rakennemuutoksesta ja mahdollistaneet omalta osaltaan tietyissä osissa Suomea yksityisen kentän villiintymisen ammattitaidottomien rahastajien temmelyskentäksi. Tämä asia on kaikkien tiedossa ja yleisen keskustelun aiheena niin viranomaisten, sijoittajien kuin perhekotiväenkin keskuudessa.

Tässä tilanteessa on herätty vaatimaan yksityisten palveluntuottajien valvonnan tarkentamista ja tiukentamista lakimuutoksin. Perustellusti. Tiettyjen kriteerien asettaminen perhekotitoiminnan aloittamiseen ja hoitamiseen on ollut myös liittomme perusajatuksia. Nyt vain vaaditaan valvoilta viranomaisilta rohkeutta toteuttaa johdonmukaisesti ja yhtäläisesti uudistukset käytännössä.

Julkisuudessa on esiintynyt perusteltua yksityisen kentän arvostelua, kriittisiä äänenpainoja on kuulunut korkeimman viranomaisvalvontatahonkin suusta. Asiatonta kritiikkiäkin on esiintynyt paljon, korkeinta viranomaista-

hoa myöden. Myös liittomme on ollut yksi vallitsevan tilanteen kritisoija. Villiintyneen markkinakentän negatiiviset tuotokset ovat mustanneet koko yksityisen lastensuojelutyön mainetta. Tämä maineenmenetys ja varoittavien esimerkkien aikaansaama vahinko olisi ollut vältettävissä.

Puhetta on ollut paljon, mutta kuitenkin vaikutelmaksi jää, etteivät puhujat ole kohdanneet toisiaan. Kritiikin perusteet ovat nousseet omista suppeista näkökulmista käsin. Hapuileva keskusteluyhteys on ollut yksittäisten henkilökohtaisten kontaktien varassa. Asioista ei olla joukolla puhuttu saman pöydän ääressä viisaita päitä yhteen

lyöden. Tähän yhteiseen keskusteluun on nyt lähdeittävä. Emme ole toistemme vastapuolia vaan toistemme täydentäjiä ja rikastuttajia.

Juhani Santala
puheenjohtaja

SIJAISHUOLLON MUUTTUNUT TILANNE

Lastensuojelun sijaishuollossa ollaan tänä päivänä aivan uudella tavalla, kun postiluukku kolahtaa noin pari kertaa viikossa tuoden ilmoituksen uuden yksityisen lastensuojeluyksikön alkavasta toiminnasta.

Vaikeudeksi on tullut osata valita tästä palvelujen runsaudesta yhteistyökumppanit. Oli aika jolloin ongelmamme oli se, mistä ylipääntänsä löytyisi hoitopaikka ja välillä sijoituksia jouduttiinkin tekemään sinne, mistä paikka ikinä löytyi. Nyt palveluja syntyy myös varsin suurella nimikirjolla, eikä nimike välttämättä ollenkaan kerro yksikön toiminnan luonteesta. On perhekoteja, joissa ei toimi ensimmäistäkään perhettä vaan ne ovat täydellisiä laitoksia ja on lasten- ja nuorisokoteja, joiden ikähaitari on 0-21 vuoteen jne.

Samanaikaisesti kun hoitopaikkojen kirjo on lisääntynyt tarvitsee yhä useampi lapsi ja nuori erittäin vaativaa hoitoa, koska taustalla on psyykkisiä ongelmia, oppimisvaikeuksia, erilaisia käytöshäiriöitä, huumeongelmia jne. joten hoitopaikoilta vaaditaan vankkaa osaamista.

Tässä muuttuneessa tilanteessa tajusimme Espoossa, että meidän on löydettävä uusi ote sijoituspaikkojen etsimiseen, hyväksymiseen ja yhteistyöhön. Espoon sosiaali- ja terveystaloutta päättikin 12.4.2000, että Espoo ottaa käyttöön puitesopimukset, jotka tehdään niiden yksityisten palveluntuottajien kanssa, joilta Espoo ostaa palveluja. Sopimuksessa sovitaan kummankin osapuolen vastuut ja velvollisuudet. Lisäksi tehdään kustakin sijoitetusta lapsesta lapsikohtainen sopimus, jossa tarkemmin sovitaan juuri tätä lasta koskevista asioista. Tämän päätöksen jälkeen alkoikin varsinainen maakuntamatkailu. Kävimme ensin neuvottelemassa niissä yksiköissä, joissa jo oli sijoitettuna

espoolaisia lapsia ja tarjosimme sopimuksen tekoa. Tätä kierrosta teimme noin vuoden ajan ja nyt olemme saaneet kaikkien kanssa sopimukset kuntoon. Meidän sopimusten pohjalta poiki sittemmin Kuntaliiton tuottamat sopimuskallit, jotka ovat aivan yhteneväiset meidän sopimustemme kanssa. Toi-

vuodessa, jolloin myös tutustumme paremmin toisiimme.

Esteenä pitkäjänteiselle yhteistyölle muodostuu kuitenkin sosiaalityöntekijöitten suuri vaihtuvuus ainakin meillä Espoossa. Itse vanhana lastensuojelun konkarina haikailen eriytyneen lastensuojelutyön perään, koska yhdenmennetty sosiaalityö on niin raskasta, että sosiaalityöntekijät eivät sitä kauaa jaksa tehdä.

Espoolla on erittäin hyvä yhteistyö Ammatillisten perhekotien liiton kanssa ja arvostamme suuresti mm.

nen iso asia oli "viisikko" yhteistyön alkaminen (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere ja Turku), johon myöhemmin liittyi myös Oulu. Tapaamme säännöllisesti ja kehitämme yhteistä työtöteä.

Espoossa on onneksi tajuttu, että hyvän yhteistyön luominen edellyttää resursseja, eikä tätä työtä voi tehdä pelkillä puhelinsoitoilla. Ennen sopimusten tekoa teemme tarvittaessa useitakin käyntejä sijoituspaikassa. Järjestämme puitesopimuksen tehneille yksiköille koulutusta kaksi kertaa

liiton tekemää laatutyötä. Esitän Espoon kiitokset yhteistyöstä ja toivotan menestystä arvokkaalle työlle. Valitettavasti mielestäni on se, että kaikilla yksityisillä sijaishuoltoyksiköillä ei ole vastaavaa kattojärjestöä.

Maria Väänänen
Osastopäällikkö
Espoon kaupunki

LASTENSUOJELU JA KAAOKSEN MYÖNTEINEN VOIMA

Verkostoituneet erityispalvelut -hankkeen tekemän selvityksen mukaan keskeisinä ongelmina lastensuojelutyössä ovat sosiaalityöntekijöiden vähäisyys, työparien puute pienissä kunnissa sekä lastensuojelun erityisosaamisen väheneminen.

Samat ongelmat tulivat esiin Nuorten Ystävät ry:n teettämässä selvityksessä Lastensuojelun avohuollon tila Pohjois-Suomessa 2000. Sosiaalityöntekijät toivat kyselyssä esille puutteen ajasta, työntekijöistä, rahasta, koulutuksesta ja työnohjauksesta. Pätevien työntekijöiden saatavuus on vaikeutunut samalla kun sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on lisääntynyt.

Näyttää siltä, että sijaishuollon käyttö lastensuojelun keinona ei johdu kaikilta osiltaan siitä, että sijaishuolto olisi ainoa oikea ratkaisu, vaan myös siitä, että edellä mainituista syistä hoidon tarpeen arviointi on puutteellista. Ongelmia ei havaita ajoissa, niitä on vaikea tunnistaa ja lapsen todellisuuden selvittämiseen ei ole erityisosaamista. Myös perhetyön erilaiset mahdollisuudet jäävät monesti resursien puutteessa käyttämättä. Lastensuojelun avohuollon tila sanelee omalta osaltaan sijaishuoltopaikkojen tarvetta. Sillä aikaa kun avohuollon palvelujärjestelmä resursien puutteesta huolimatta etsii verkoston voimaa ja yhteistyöhön perustuvia toimintamalleja, on sijaishuoltoon syntynyt selvä markkinarako.

Koska lastensuojelun sijaishuollossa on vanhastaan paljon järjestöjen tuottamaa palvelua sekä ehkäisevällä että korjaavalla puolella, ei ostopalveluiden käyttö ole kunnille outoa. Yllättävää on ollut se, että kehitys puhtaasti yksityiseen yritystoimintaan

perustuvaan sijaishuollon palvelutoimintaan on ollut näin nopeaa. Oulun läänissä oli v. 2000 28 yksityistä ammatillista perhekotia, v. 2001 niitä oli 47. Kehitys on ollut samanlainen koko maassa. Tekee mieli kysyä, mikä on suomalaisen lastensuojelun kehityksen suunta, kun valtion suunnitellu- ja ohjausjärjestelmästä on edetty toiseen äärimmäisyyteen, elinkeinotoiminnan näkökulmasta lähteneeseen nopeaan reagointiin ja tilannesidonaisuuteen. Pystyvätkö yksityiset ammatilliset perhekodit olemaan muuta kuin tilapäisen sijoituspaikan tarjoavia yhden asian yksiköitä vai tuleeko niillä olemaan rooli verkostoissa, joissa pyritään kehittämään lastensuojelun koko palvelujärjestelmää.

Alkuun on kuitenkin lähdeittävä perustoiminnan laadun turvaamisella. Perustyönsä hyvin hoitavat sijaishuollon yksiköt voivat olla voimavara myös muun lastensuojelun kehittämiskeskustoissa. Lastensuojelun keskusliitto ansaitsee kiitoksen siitä, että se on tehokkaasti tarttunut asiaan. Liiton auditointityöryhmä on usean vuoden ajan työskennellyt sijaishuollon laadun arviointikriteereiden luomiseksi ja avannut keskustelua viranomaisten valvontakriteereiden yhdenmukaistamisesta. Työryhmä on aloittanut Laituri-projektin, jonka työn tuloksena pitäisi syntyä sijaishuoltoyksiköiden oma laatukriteeristö.

Myös Ammatillisten Perhekotien liitto ansaitsee kiitosta toiminnastaan jäsenperhekotiensa toiminnan laadun valvonnasta. Tällä hetkellä liiton ulkopuolelle jäävien perhekotien määrä on kuitenkin huomasti noussut, joten lisää toimia tarvitaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän uunituore ehdotus valvontalainsäädännön ja lupakriteereiden yhdenmukaistamisesta ja tarkentamisesta tuo myös parannusta tilanteeseen. Kaipaisin kuitenkin ehdotukseen enemmän lastensuojeluyksiköiden toiminnan sisältöihin ja toiminnan laatuun paneutuvaa otetta. Voidaanko ylipäätään lailla säätää laadullisia kriteereitä? Voisiko laki velvoittaa lastensuojeluyksikön toiminnan laadun ulkoiseen arviointiin? Lasten ja henkilöstön määriä säätämällä vaikuttaa vain osaan kokonaisuutta. Tällä hetkellä tilanne on se, että palveluiden ostajataho suuret kunnat eturintamassa luovat omia palvelun ostokriteereitään, joilla ei välttämättä ole yleisesti tunnustettua tai sovittua merkitystä. Näiden kriteereiden perusteella palvelun ostajat laativat omat "ranking"-listansa. Toisin sanoen virallisen toimilupa- ja valvontainsäädännön rinnalla on epävirallinen järjestelmä, jonka vaikuttavuus on suuri ja monen perhekodin toiminnan jatkumiselle ratkaiseva.

Lastensuojelun kehittämistoiminta etenee näennäisessä kaaoksessa. Sen hahmottaa parhaiten seuraamalla alueellisia hankkeita. Yhteinen nimittäjä on Verkostoituneet erityispalvelut ja Osaamiskeskukset. Vielä ei kuitenkaan ole löytynyt kokoavaa sateenvarjoa, joka antaisi toiminnalle jatkuvuutta ja pysyvyyttä. Odotukset kohdistuvat Osaamiskeskuksiin. Kaaoksella on ollut myönteinen voima.

Aira Saloranta
johtaja
Nuorten Ystävät ry

LASTENSUOJELUN KEHITYS PARIN VUOSIKYMMENEN AIKANA

Ensimmäisen kerran sain tutustua ammatilliseen perhehoitoon 1980-luvun alussa, jolloin olin Pelastakaa Lapset ry:n toiminnanjohtaja Christina Fagerströmiin ja Keski-Suomen Sijaisvanhempien puheenjohtaja Vilho Kovalaisen kanssa opintomatalla Ruotsissa.

Osallistuimme ruotsalaisen Sveriges Organiserade Familjehem (SOF) -järjestön koulutustilaisuuteen, "Den Hela Människan, SOF-konferens nr 4", lokakuussa 1983.

Suomeen ammatilliset perhekodit syntyivät monia vuosia myöhemmin. Muutamien perhekotien synnyttämiskeskusteluissakin olin mukana. Ensimmäinen ammatillinen perhekoti oli Kuttula Anjalankoskella.

Silloinen sosiaalivirasto, nyk. Stakes, teki raportillaan Kuttulasta esimerkin ja tuon esimerkin innoittamana ammatillisia perhekoteja syntyi. Muistan, että muutamien ensimmäisten perhekotien vanhempien kanssa osasin jo keskustella tulevista mahdollisuuksista, myös vaaroista, joista olin Ruotsin konferenssissa kuullut. Kehoitin heitä pitämään yhtä, mahdollisesti perustamaan oman yhdistyksen, johon pääsi vain tietyillä kriteereillä toimivat jäseniksi. Perhekoteja oli jo melkoinen määrä, kun yhdistys syntyi.

Perhehoitajalain tullessa käsitteetkin sekaantuivat: ennen lain voimaantuloa perhekoti-nimikettä käytimme vain kokopäivävanhemmuutta toteuttavista ammatillisista perhekodeista, loput olivat sijaiskoteja, sijaisperheitä.

Parin vuosikymmenen aikana on tapahtunut paljon

● Lastensuojelulain uudistamiset (1983 ja 1990) toivat tullessaan mm. huoltajuus-holhous käsitteiden erottamisen ja sen myötä syntymävan-

hempien oikeuden säilyttää paikkansa lapsensa elämässä sekä sijaisvanhemmille oikeuden tulla kuulluksi lapsen asioissa.

● Perhehoitajalain valmistelut 1980-luvulla ja sen voimaantulo heinäkuussa 1992 aiheuttivat uuden käsitteen 'perhehoitaja'

syntymisen ja kaikista perheistä, jotka hoitivat yhtä tai useampaa lasta tai kehitysvammaista, tuli perhekoteja. Se toi myös työoikeudellisen aseman, toimeksiantosuhteen - sosiaaliturvan, eläkkeen, tapaturmavakuutuksen ja oikeuden vapaaseen - perhehoitajalle.

● Ammatillisia perhekoteja syntyi ja heille oma valtakunnallinen liitto.

● Lastensuojelun monenlaisia kehittämishankkeita vietiin läpi ja Raha-automaattiyhdistyksen avustukset lastensuojelujärjestöille ovat kasvaneet. Siten lastensuojelunkin kentällä myönnettiin järjestöjen tekemän kehittämistyötä, täydentävän kuntien palveluja.

● Lastensuojelulaitoksissa kiinnitettiin huomiota sisäiseen kehittämiseen, täydennyskoulutukseen ja työnohjaukseen osastokoon ja henkilökuntarakenteen lisäksi.

● Valtakunnallisesti lastensuojelun laatuun ja sen varmistamiseen haettiin keinoja, mikä työ jatkuu edelleen.

● Lastensuojelun tasausrahasto saatiin aikaan.

● Lastensuojelun perhehoidon valmennusta kehitettiin kansainvälisessä yhteistyössä kotimaisten järjestöjen ja kuntien viranomaisten kanssa.

● Kuntien yhteistyöverkostoja luotiin erilaisten hankkeiden kautta.

● Perhehoitoliitto on toiminut yhteistyökumppanina lähes kaikissa edellä mainituissa muutoshankkeissa. Perhehoitoliitto ry syntyi 31.7.1983, perustajina siihen mennessä perustetut sijaisvanhempien yhdistykset (4) ja "kättilöinä" Pelastakaa Lapset ry, Lastensuojelun Keskusliitto ja valtionhal-

linnon ko. alan viranomaiset.

Mitä sitten jatkossa?

Lastensuojelun sosiaaliryönnön tilanne on kohtuullisen heikko kunnissamme. Sosiaaliryöntekijöitä on riittämättömästi, vaihtuvuus suurta. Lisäksi loppuunpalamisen uhka on pysyvästi ilmassa. Kuitenkin olemme kehittämässä laatua ja kuntien välistä yhteistyötä. Ne vaativat kunnallisten resurssien käyttöä. Kun niissä tilanne on heikko, asioissa edetään hitaasti. Laatu ja verkostoituminen eivät ole ratkaisuja resurssipulaan, eivät henkilöstön kuin ei myöskään talouden suhteen, vaikkakin ne saattavat niiltä osin paineita hieman vähentää (mm. keskinäinen tuki ja yhdessä suunnittelu).

Aivan ilmeistä on, että lastensuojeluun olisi voitava palkata sekä elämän että työkokemusta omaavia henkilöitä. Se merkitsisi sen tunnistamista, että lastensuojelu on vaativaa ja rankkaa työtä, jossa työssä viihtyminen vaatii paitsi kokemuksen antamaa näkemystä, kunnan palkkaa ja työssä jaksamista tukevia palveluja, myös konsultointi-, työnohjaus- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia.

● Kovin aluillaan on vielä suunnitelmallisuus koko kunnan lastensuojelun toteuttamisessa, yhden asiakasperheen kohtamisen ja auttamisen suunnitelmallisuudesta puhumattakaan. Hyvin lyhytnäköisesti tuijotetaan vain markkoihin - nyt jo euroihin - ja unohdetaan pitkäjänteinen suunnitelmallisuus, joka vasta voi taata asiakkaan kannalta katsottuna tavoitteen mukaisen tuloksen.

Terveisin
Leea Markkanen
toiminnanjohtaja
PERHEHOITOLIITTO ry

LIITTO LUKUJEN VALOSSA

Yleistä

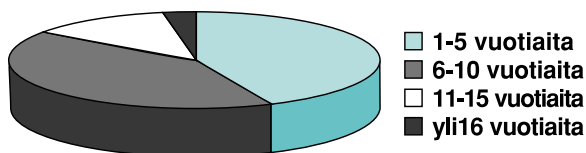
- Jäseniä liitossa (31.12.2000) 71 perhekotia, joissa 74 yksikköä.
- Toimintavuoden aikana liittoon liittyi 7 uutta perhekotia ja 2 perhekotia erosi.
- Liiton kriteerejä ei kaikilta osin täyttänyt (31.12.2000) noin 10% (7/71).
- Neljässä perhekodissa molemmat vanhemmat eivät olleet kokopäiväisiä ja loppujen kriteereistä ei täytynyt työnhajaus.
- Koko maassa hoitopäivän keskihinta oli 622mk. Korotusta edellisvuoteen oli 2,3%.
- Keskimääräinen paikkaluku perhekotia kohden oli edellisvuoden tavoin 5,9.
- Yhteensä 443 hoitopaikkaa, joissa ilmoitettiin (neljä perhekotia, joissa yhteensä 19 hoitopaikkaa, ei ilmoittanut lasten sukupuolta tai ikää) hoidettavan (31.12.2000) 397 lasta (tyttöjä 150 ja poikia 247).
- 1-6 vuotiaita 7%
- 7-12 vuotiaita 27%
- 13-17 vuotiaita 57%
- 18-21 vuotiaita 9% jälki-huollossa
- Vapaita paikkoja ilmoitettiin vuoden aikana olleen yhteensä lähes 200 kuukautta eli noin 17 hoitopaikkaa. 24 hoitopaikkaa perhekodit pitivät tyhjillään erilaisista syistä (perhekodin alasajo, omaehtoinen paikkaluvun pienentäminen, jne.).
- Sijoittajakuntia yhteensä 124, keskimäärin 3,7 kuntaa/perhekoti.

PERHEKOTIVANHEMMAT

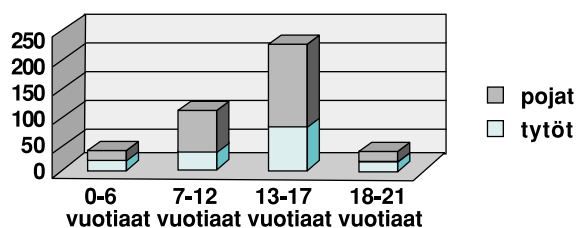
- Perhekotivanhempien keski-ikä: äidit 45 vuotta ja isät 46 vuotta.
- Äitien koulutusalat ja -tasot:
 - Sosiaali- tai terveysalan koulutus on yli puolella äideistä.
 - Opetus- tai nuorisotyön koulutus on yli neljäsosalla perhekotiäitejä.
 - Noin 60% äideistä on opistotasoinen koulutus.
 - 1/5 äideistä on akateeminen loppu-tutkinto.

AMMATILLISTEN PERHEKOTIEN LIITTO ry

Yksiköiden toimintat 3/2001

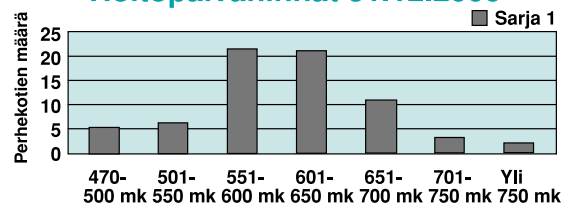

PERHEKOTILAPSET 31.12.2000

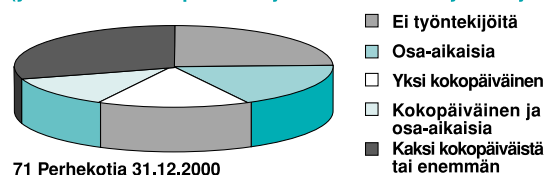
71 Perhekotia, joissa ilmoitettiin 31.12.2000 hoidettavan 397 lasta (tyttöjä 150 ja poikia 247).

Hoitopäivähinnat 31.12.2000

Keskihinta 622 mk. Keskihinnat alueittain: Uusimaa 655 mk, Päijät-Häme 629 mk, Kymi 600 mk, Turku ja Pori 631 mk, Pirkanmaa 641 mk, Keski-Suomi 610 mk, Mikkeli 643 mk, Pohjois-Karjala 557 mk, Kuopio 613 mk, Oulu 604 mk, Lappi 603 mk.

Ulkopuolinen henkilökunta 2000 (yhteensä 82 kokopäiväistä ja 29 osa-aikaista työntekijää)

71 Perhekotia 31.12.2000

ULKOPUOLINEN HENKILÖKUNTA

- 76% (54/71) perhekodeista on ulkopuolista henkilökuntaa
- 58% (41/71) perhekodeista on vähintään yksi kokopäiväinen työntekijä
- 11% (8/71) perhekodilla on vähintään kolme kokopäiväistä ulkopuolista työntekijää
- Suurin osa (yli 80%) ulkopuolisesta henkilökunnasta on sosiaalialan ammatillisen koulutuksen omaavia, likasvattajat ja lähi-hoitajat ovat selkeästi suurin ryhmä.
- Kodinhoitajat ovat merkittävä ryhmä niissä perhekodeissa, joissa on yksi ulkopuolinen työntekijä.
- Osa-aikaisesta henkilökunnasta merkittävin osa on erilaisia koulutyötä tukevia tai harrastusaineen opettajia (kouluavustajia tai esim. musiikin /ratsastuksen opettajia).

- Kaiken kaikkiaan perhekodit työllistivät vuoden 2000 aikana 82 kokopäiväistä ja 29 osa-aikaista työntekijää.
- Työntekijöiden suhteellinen määrä liiton perhekodeissa kasvoi vuoden aikana ja osa-aikaisten suhteellinen osuus työntekijöistä pieneni.

Tilastotiedot ovat 31.12.2000 tilanne.

Laatua lastensuojeluun

ESIHISTORIAALLINEN AIKA

Suomen perhekodit ry:n perustivat Metsäpirtin perhekodista Pitkäjärvet ja Toiviot Metsäkulman perhekodista 1987. Seuraavina vuosina liittyivät mukaan Malinit Metsärinteen ja Kuosmaset Metsäkodon perhekodeista. Yhdistys hallinnoi ja omisti kiinteistöt, eli käytännöllisesti katsoen lainat. Yhdistyksessä uskottiin, että valtio tulisi Ray:n välityksellä rahoitukseen mukaan, jolloin kerran tehdyt investoinnit olisivat palvelleet toimintaa perhekotivanhempien vaihtuessa, ikääntymisen ym. elämäntapa- ja elämäntilanteen vuoksi.

Yksityisten perhekotien liitto ry:n (nykyään. Ammatillisten perhekotien liitto ry) lähtölaukauksena.

Tämän lyhyen esihistorian muisteli Tuija Suikkanen-Malin, tukena Toivion Sisko

Vuoden 1989 syksyllä Pitkäjärvet ja Toiviot kävivät tapaamassa ministeri Helena Pesolaa, toimittaen hänelle oheisen luonnoksen mukaisen kannanoton/pyynnön. Ministeri ja muut poliitikot lupailivat kilpaa myötätuntoa, kunnes Ray:stä ilmoitettiin ettei tämänkaltaista puuhastelua ole syytä tukea. Epäilijöitä oli sankoin joukko, eikä viranomaisetkaan veroviranomaisia lukuun ottamatta tienneet miten toimintaan piti suhtautua. Usko yhdistyksen sisällä alkoi hiipua 1990-luvun taitteessa ja riskit kasvoivat samaan aikaan. Ainoaksi vaihtoehdoksi toiminnan jatkamiseksi nähtiin yksiköiden muuttaminen yrityksiä. Suomen perhekodit ry:n perhekodit muutettiin yrityksiksi 1991 alkuvuodesta. Tämä käytännössä tarkoitti, että ostimme samat kiinteistöt uudestaan ja taas pääsimme maksamaan huikeat leimaverot!

Vuosien varrella oli maahan noussut muitakin perhekoteja. Suomen perhekodit ry:n porukka totesi yhteisomistuksen päätyttyä, yhteistoiminnan tarpeellisuuden. Kun yhdistyksellä ja uusilla perhekodeilla oli samansuuntaisia yhteistyötarpeita, päätettiin Jyväskylän Priimuksessa pitää perhekotikokoukseen, joka toimi

LUONNOS

SOSIAALI – JA TERVEYSMINISTERIÖ
Ministeri Helena Pesola

Suomen Perhekodit ry pyytää sosiaaliministeriöltä toimenpiteitä Perhekotitoiminnan virallistamiseksi suomalaisessa lastenhuoltotoiminnassa siten, että perhekotihoito tulisi erilliseksi vaihtoehdoksi lastenhuollossa laitoshoidon ja perhehoidon rinnalle.

Saatujen kokemusten perusteella on osoitettavissa huostaanotettujen lasten ryhmä, jotka hyötyvät erityisesti perhekotihoidosta. Esim. Tampereen kaupungin lastenhuolto-osasto kirjeessään Sosiaaliviraston osastopäällikkö Reino Rissaselle 06.02.1989, mainitsee kokemustensa perusteella heillä olevan vuosittain noin 10 lasta perhekotihoidon tarpeessa.

Sosiaalivirasto yleiskirjeessään A8/1986/pe 11.12.1986 mainitsee tavoitteekseen monipuolistaa lastenhuollon palvelujärjestelmää tarjoamalla todellisen vaihtoehdon laitoshuoltoa siten, että ammatilliselle henkilöstölle luodaan mahdollisuudet uudelleenlaatuun hoitoratkaisuun ja toimintamuotoihin.

Suomen Perhekodit ry pitää perhekotihoidon keskeisinä kriteereinä perhekotivanhempien omaa harkittua halukkuutta ammatillisen koulutuksen ja kokemuksen tuella ryhtyä vanhemmiksi perhekotiin. Vanhempien toimiva parisuhde on keskeinen perhekodin kannalta. Perhekoti on suurperhe, johon kuuluvat vanhempien ja heidän lastensa lisäksi heille sijoitetut lapset (enintään 8 lasta) ja tarpeellinen määrä työvoimaa (esim. kodinhoitaja).

Perhekodin vanhemmat harjoittavat ammattiaan suurperheen hyväksi ja hankkivat siihen työnohjausta sekä lisäkoulutusta. Perhekotihoito on suunnitelmallista, sosiaaliviranomaisten kanssa yhteistyöhön perustuvaa ja siihen sisältyy myös perhetyö lasten biologisten vanhempien kanssa.

Perhekotihoito on sekä korvaavaa että korjaavaa lastenhuolto- ja hoitotyötä. Perhekotihoito on joustavaa ja se voidaan muodoiltaan, sisällöltään ja pituudeltaan suunnitella kullekin lapselle tarkoituksenmukaiseksi. Lisäksi hoidon muotoa ja sisältöä voidaan tarpeen tullen muuttaa kesken hoitojakson muuttamatta lapsen sijoituspaikkaa. Perhekoti hoitoyhteisönä on ammatillisuutensa lisäksi myös perheenomainen. Vastuu ja valta toiminnastaan ja jäsentensä hyvinvoinnista on perhekodilla itsellään. Suomen Perhekodit ry on kiinnostunut kehittämään suomalaista lastensuojelutyötä yhteistyössä eri tahojen kanssa tutkimuksen, koulutuksen ja tiedotuksen sekä ennen kaikkea käytännön työn toteuttamisen keinoin.

Suomen Perhekodit ry:n puolesta

Sisko Toivio Sulo Toivio
Metsäkulman perhekodin vanhemmat

Lea Pitkäjärvi Ilpo Pitkäjärvi
Metsäpirtin perhekodin vanhemmat

Tuija Suikkanen-Malin Jukka Malin
Metsärinteen perhekodin vanhemmat

Marja Kuosmanen Pekka Kuosmanen
Metsäkodon perhekodin vanhemmat

TOIMINTAVUOSI 1992:

Suomen Perhekodit ry (Metsäkulman, Metsäkodon, Metsäpirin ja Metsärinteen perhekodit) lopetettua toimintansa vuonna 1991, perustettiin työryhmä kokoamaan perhekodit yhteiseen neuvonpitoon selvittämään oman liiton perustamistarvetta. Yhteispalaveri toteutui 20.1.1992 Jyväskylässä. Tässä tilaisuudessa valittiin jo liitolle hallitus:

Puheenjohtaja: Sulo Suuntala, Pk Kaardemumma, Uurainen.
Varap.johtaja: Anita Puustell, Perhekoti Alapeltola, Ristiina
Sihteeri: Marjo Orimus, Benessere-Palvelut, Helsinki. Erosi 18.11.92.
Jäsenet: Jukka Malin, Metsärinteen perhekoti, Nastola
 Pertti Hakala, Perhekoti Niittymäki, Kuivaniemi
 Kyösti Viding, Kuuskoti, Vesanto
 Hannu Kosonen, Karskagin perhekoti, Siuntio
 Marja Pyötsiä, Pyötsiän perhekoti, Kuusankoski
 Lea Pitkälä, Metsäpirtin perhekoti, Suodenniemi
 Martti Muttunen, Kotirinteen perhekoti, Suhmura
 Olli Ahonen, Perhekoti Ahonen, Imatra
 Sisko Toivio, Metsäkulman perhekoti, Muurame

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- 3.2.1992 Liiton ensimmäinen liittokokous (Yksityisten perhekotien liitto ry, YPKL). Allekirjoitettiin liiton perustamiskirja
- Toimintasuunnitelma vuodelle 1992
- 15.10.1992 liitto on merkitty yhdistysrekisteriin
- Jäsenmaksu 2000 mk/vuosi/perhekoti
- Perustettiin toiminnanjohtajan toimi, josta ei maksettu palkkaa (M. Orimus). Toimi lakkautettiin vuoden lopussa
- Ensimmäinen liiton järjestämä koulutustilaisuus 27.4.92.
- Esite (26 perhekotia)
- Tiedotuskirjeitä mm. perheneuvolat jne.
- Lastensuojelun keskusliiton kanssa yhteistyössä perhekotiselvitys (tekijänä Sari Laaksonen). Liiton ensimmäinen määritelmä ammatillisesta perhekodista
- Turun lastensuojeluyhteistyö ry kutsui liiton puheenjohtajan paneeliin koulutuspäiville

Muuta:

- Toiminnan johtaja ajautui umpikujaan hallituksen kanssa

TOIMINTAVUOSI 1993:

Puheenjohtaja: Sulo Suuntala, Pk Kaardemumma, Uurainen.
 Erosi 10.6.1993.
Varap.johtaja: Anita Puustell, Perhekoti Alapeltola, Ristiina
Sihteeri: Juha-Pekka Miettinen, Pk Joonatan, Vihti.
 26.4.-10.6.1993
Jäsenet: Jukka Malin, Metsärinteen perhekoti, Nastola
 Pertti Hakala, Perhekoti Niittymäki, Kuivaniemi
 Kyösti Viding, Kuuskoti, Vesanto
 Hannu Kosonen, Karskagin perhekoti, Siuntio
 Lea Pitkälä, Metsäpirtin perhekoti, Suodenniemi
 Martti Muttunen, Kotirinteen perhekoti, Suhmura
 Olli Ahonen, Perhekoti Ahonen, Imatra
 Sisko Toivio, Metsäkulman perhekoti, Muurame
 Antti Suikki, Perhekoti Piha-Lassila, Iitti

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 2000 mk/vuosi/perhekoti
- Lastensuojelun keskusliiton jäsenyys
- Esite (34 perhekotia)
- Perhekotikriteereistä lausunto lääninhallituksille 24.6.1993. Kannanotto Sosiaali- ja terveysministeriöön yksityisten perhekotien perustamiskäytännöistä, delegaatio toimitti lausunnon perille
- Yhteistyötä Keski-Suomen lääninhallituksen kanssa koulutuspäivien järjestelyssä
- Omana koulutuksena veroseminaari

Muuta:

- Liittokokous 26.4.1993 M. Orimuksen tilalle hallituksen sihteeriksi valittiin Juha Pekka Miettinen, joka erosi 10.6.1993
- Varapuheenjohtaja veti kauden loppuun hoitaen varsinaista puheenjohtajuutta

TOIMINTAVUODET 1994-1995

Sain Yksityisten perhekotien liiton puheenjohtajan nuijan Anita Puustellilta liittokokouksessa Jyväskylässä Hotelli Priimuksessa. Hieman hämmennyneenä äänestyksen tuloksesta, yleensä ehdolla olostä vastaanotin kukkakimpun ja vastuun... perhekotilaisena olin toiminut vasta vuodesta 1990; ihmettelin mitä vastassani olisi?!

Elämä on armollinen siinä ettei kovin monella ole niin kirkasta kristallipallo (onneksi), että näkisimme tulevaisuuteen. Olin hallitukseni kanssa oppiva "kantapään kautta" mitä on uuden yhdistyksen luominen valtakunnan kenttään, kun kyseessä on vakava työasia - jona lastensuojelussa toimimista pidän! Saimme luultavasti

oppirahamme maksettua siitä mitä on lojaalisuus, diplomatia, yhteistyö, vastuu vain muutamia mainitakseni. Aloitimme vuonna 1994 hallituksen kanssa työskenteilyn Keuruulla kouksella, jonka aikana en vielä käsitänyt ettei nuori liitto voi vain tehdä TYÖTÄ ilman, että sisällä olevia risitiriitoja selvitetään. Asian valjettua toivoin, että liitto olisi edes olemassa seuraavana vuonna. Opin "pelkäämään" puhelimen soimista ja oivalsin lopullisesti, että jokaisessa systeemissä on väkeä kahdella eri laidalla omine mielipiteineen vaikuttamassa vastuunkantajien mielihiteeseen.

Oppimatta ei jäänyt myöskään se, että pysyäkseen tasapuolisena on oltava ei kenenkään puolella ja samanaikaisesti huolehdittava, että oikeus toteutuisi. Hallitus teki töitä saadakseen työrauhan, mutta ikäväkseni jouduin tekemään yhden "ilkeyden": kutsuamaan liittokokouksen koolle asialistalla, joka sysättiin sivuun. Pöydälle oli pakko nostaa "kissa". Ja niin lopulta selvisimme joutavista väittelyistä, uhkailuista ja turhautumisesta. Samalla saldona oli jyvien erottuminen aka-

noista.

Hieman haavoittuneina katsoimme, että jäsenmaksut oli toistaiseksi pienennettävä kunnes saisimme rahoille vastinetta. Ryhdyimme varovasti miettimään jäsenyyskriteerejämme, valmistelimme omaa logoa ja olimme uraauurtavia luodessamme ajatusta laadunvarmistuksesta lastensuojelussa - kiitos ristiriitojemme. Haaveenahan oli etujärjestö/koulutusjärjestö!

Osallistuimme myös sosiaalialan messuille Tampereella toukokuussa 1994, joka oli mahdollisuus positiiviseen näkymiseen. Koulutuspuolella Stina Sundqvist opasti insestitietoudessa koulutustilaisuudessa Vääksyssä.

Pidin työstämme, joskin historiaa on myös silloinen työtapamme: ajoimme ympäri Suomea kokoontuen perhekodeissamme, hotellien erilaisissa kokoustiloissa – matkustimme kai paljon, teimme itse toimistotyömme emmekä ymmärtäneet järjestää edes omaa puhelinta liitolle. Ihmettelimme vain miksi puoliset kokivat olevansa liiton työntekijöitä. Pohdimme voimameko maksaa matkakorvauksia jne. - olimme uusia.

Vuonna 1995 hallitus hieman vaihtui, mutta olimme edelleen varovaisen innostuneita tulevaisuudesta: Merkittävää oli se, että teimme hieman enemmän töitä, joskin vanhoja "mörköjä" pilkahteli joskus. Suunta oli selvä:

**TAVOITTEENA OLI
LAADUKAS JÄRJESTÖ
LASTENSUOJELUSSA!**

Siksi tavoittelimme ja pääsimme osalliseksi Lastensuojelun keskusliiton toimintaan. Lisäsimme myös koulutustarjontaan. Keskityimme myös entistä enemmän laatuajatteluun, joka toi mukanaan julkaisun: Muttonen & Puustell "Laatu ja laadunvarmistus ammatillisissa perhekodeissa" sekä osallistumisen laitosjohtajien päville Jyväskylässä. Uskoimme itseemme ja koimme, että lastensuojeluväen poh-

tiessa perhekoti-nimikkeen kohtaloa - yksityisyyden lisäksi omaamme ammattitaitoa (hoidettavien asiakkaiden tausta ja työntekijöidemme työkokemus) - olemme nimenvaihdon edessä: näin syntyi Ammatillisten perhekotien liitto ry.

Vastataksemme huutoomme otimme kantaa perustettavien yksiköiden lupamenettelyyn, liitto antoi lausunnon yksityisiä sosiaalipalveluja tuottavien yksiköiden lakiluonnokseen, lisäksi perustimme hallituksen tueksi koulutus-, tiedotus- ja laadunkehittämistyöryhmän. Sos.- ja terv.messuille toimitimme T. Suikkanen-Malinin julkaisun "Ajatuksia ammatillisesta perhekodista". Hiljakseen kasvava jäsenistömme vastaisi laatupyrkimyksiämme ja ryhdyimme järjestämään keskustelu- ja tutustumistilaisuuksia jäsenyyttä hakeneiden kanssa. Tuo vuosi aavisteli liiton vahvistuvan ja toiminnan lisääntyvän.

Kaiken kaikkiaan pari värikästä, hyvin mielenkiintoista vuotta! Käytänkin tilaisuutta hyväkseni

**KIITTÄÄKSENI ERITYISESTI JA ERIKSEEN
HALLITUKSEN JÄSENIÄ
SEKÄ KAIKKIA
SILLOISIA LIITTOLAISIA,**

jotka tukivat minua työskennellen lujasti liiton puolesta!

TOIMINTAVUOSI 1994:

Puheenjohtaja: Marjo Sieppi, Keuruun perhekodit, Pohjoisjärvi.
Varapuheenjohtaja: Hannu Kosonen, Karskogin perhekoti, Siuntio
Sihteeri: Seppo Jyrkkä, Perhekoti Jyrkkä, Koski Hl.
Jäsenet: Jukka Malin, Metsärinteen perhekoti, Nastola
Pertti Hakala, Perhekoti Niittymäki, Kuivaniemi
Kyösti Viding, Kuuskoti, Vesanto
Jouni Veihola, Perhekoti Rantapihlaja, Mikkeli
Lea Pitkälä, Metsäpirtin perhekoti, Suodenniemi
Matti Muttonen, Kotirinteen perhekoti, Suhmura
Olli Ahonen, Perhekoti Ahonen, Imatra
Pirjo Liukka, Viitalan perhekoti, Viitasaari
Antti Suikki, Perhekoti Piha-Lassila, Iitti

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 500 mk/vuosi/perhekoti
- Liiton jäsenyysperusteena lääninhallituksen lupa tai sosiaalilautakunnan myönteinen päätös lääneissä, joissa lupia ei anneta
- Liiton logo hyväksyttiin
- Laadunvarmistus työryhmä käyntiin M. Muttonen johdolla
- Esite (32 perhekotiä)
- Osallistuttiin sosiaalialan messuille Tampereelle 25.-27.5.1994
- Omaa koulutusta mm. insesi

TOIMINTAVUOSI 1995:

Puheenjohtaja: Marjo Sieppi, Keuruun perhekodit, Pohjoisjärvi.
Varapuheenjohtaja: Hannu Kosonen, Karskogin perhekoti, Siuntio
Sihteeri: Seppo Jyrkkä, Perhekoti Jyrkkä, Koski Hl.
Jäsenet: Tapio Korri, Perhekoti Hermannin, Nastola
Kyösti Viding, Kuuskoti, Vesanto
Jouni Veihola, Perhekoti Rantapihlaja, Mikkeli
Lea Pitkälä, Metsäpirtin perhekoti, Suodenniemi
Matti Muttonen, Kotirinteen perhekoti, Suhmura
Pirjo Liukka, Viitalan perhekoti, Viitasaari
Antti Suikki, Perhekoti Piha-Lassila, Iitti
Harri Ojala, Suolahden perhekoti, Suolahti
Varajäsenet: Tahvo Anttila, Haukanhovin perhekoti, Puuppola
Anita Puustell, Perhekoti Alapeltola, Ristiina
Heikki Turunen, Perhekoti Kerttuli, Nastola

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 1000 mk/vuosi/perhekoti. Liittymismaksu 500 mk
- Liiton nimi muutettiin Ammatillisten perhekotien liitto ry:ksi 14.6.1995
- Esitteessä 40 perhekotiä
- Ammatillisuuden kriteerit keskustelun
- Hallituksen tueksi perustettiin koulutus-, tiedotus- ja laadunkehittämistyöryhmä
- Perustettiin jälkihuoltotyöryhmä. Jälkihuoltotyöryhmä teki kyselyn ja raportoi siitä
- Julkaisu Muttonen & Puustell "Laatu ja laadunvarmistus ammatillisissa perhekodeissa"
- Koulutustarjontaa monipuolistettiin ja koulutukset vakiintuivat
- Liitto antoi oman lausunnon yksityisiä sosiaalipalveluja tuottavien yksiköiden lakiluonnokseen
- Sosiaali- ja terveystieteiden julkaisu: "Ajatuksia ammatillisesta perhekodista." (T. Suikkanen-Malin)
- Järjestettiin tutustumistilaisuus jäsenyyttä hakeneiden perhekotien kanssa

Muuta:

- Hallitus lopetti toimintansa ja vuoden 1996 hallitus aloitti jo 31.10.1995 Marjo Siepin toimomuksesta

Halataan, kun tavataan!

Allekirjoitan tämän kauden päättäneeksi nimellä
Marjo Mossa Sieppi
ja siirrän puheenjohtajuuden
Tuija Suikkanen-Malinille
Lahdessa syksyllä 1995.

PYSÄHTYMISSÄ JA SELVITTELYN VUOSI

Yleinen henki ja suhtautuminen perhekoteihin oli epäilevää ja osin murskaavaa. Jaksamisen tukipylväänä oli omat kokemukset toiminnan mielekkyydestä ja vahvuuksista. Usko yhteistyöhön ja toimintaan oli oltava vahvaa. Liiton koossapysymisen ja yhteisen mielen tukijalkana toimi tuohon aikaan vahvimmin yleisen murskaavan mielipiteen uhka. Liitossa tukeuduttiin yhdessä jäsenyyskriteerien luomiseen ja lautekijöiden esille nostamiseen. Uusia jäsenperhekoteja alettiin valita tiheimmällä seullalla, joka haki muotoaan. Liiton profiloituminen lasten-

Minulle liiton puheenjohtajuus lankesi yllättäen, puolipakolla paniikissa ja mahtavalla painostuksella, eli kaikki edellytykset valtavaan kehittämiseen!? Vuosi muodostui selvittelyjen vuodeksi. Puheenjohtajana selvittelin mm. aiempia epäselviksi jääneitä asioita ja tilanteita, perhekodeista liikkuneita huhuja sekä niiden alkuperää ja lääneissä olleita kysymyksiä.

suojelun sijais-huollossa alkoi rakentua palakerrallaan. Laatutyöryhmä

valmisteli projektia ja suunnitteli seuraavana toimintavuonna toteutettavaa laatupiirien käynnistämistä sekä lautekoulutusta. Laadusta puhuminen oli IN ja kokouksissa käytiin yhdessä lävitse erilaisia näkökulmia asiaan. Yhteistyötä viriteltiin kovasti lääneihin päin. Tiesimme olevamme läänien "ongelmina" ja "haasteina". Uskoimme yhteisen näyn ja mielen löytymiseen valtakunnan tasolla.

Liittomme historia kuvaa mielestäni erinomaisesti valtakunnassa tapahtunutta kehitystä ja muutosta. Monet virheet tuskat ja ahdistukset ovat lopulta kääntymässä yhteiseksi oppimiseksi ja ymmärryksen kasvuksi. Olemme pikkuhiljaa lastensuojelun kentässä oppineet toimimaan rinnakkain yhteistyössä julkisen sektorin, eri järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kesken. Yhteisissä keskusteluissa ei enää tarvitse polkea toistemme asemaa ja arvoa saadaksemme kukin itsemme esille. Lastensuojelussa on alettu mieltää moninaisuuden välttämättömyys ja tarpeellisuus lapsen edun näkökulmasta. Mitähän nyt on odotettavissa, kun esipuberteetti liitollakin alkaa lähestyä?

Tuija Suikkanen-Malin
puheenjohtaja 1996

Yksityiset perhekodit lakiin

Vuoden 1997 alusta tuli voimaan yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen valvontalaki. Tällöin perhekodeille tuli pakolliseksi lääninhallituksen lupa. Se oli ollut jo aiemmin APKL:n kuulumisen edellytyksenä, joten se aiheutti jäsenistölle ainoastaan mietinnän siitä, muuttaako oma laitoslupa, joita kaikki siihen asti myönnetty olivat, uuden lain mukaiseksi vai ei. Läänit suhtautuivat lupa-asiaan eri tavoin. Jotkut edellyttivät kaikkien lupien uusimista, jotkut vain hakemaan luvan, jos sitä ei vielä ollut ja jotkut antoivat perhekodin valita, haluaako uuden luvan vai jatkaako entisellä. Myös uusia lupia myönnettiin erilaisina ja erilaisin perustein eri lääneissä, jopa uusien läänien eri osissa, joten katsoimme edelleen tarpeelliseksi omat kriteerit APKL:n kuuluville.

Uudet säännöt ja kriteerit

APKL:n uudistetut säännöt vahvistettiin Patentti- ja Rekisterihallituksessa 1997. Sen jälkeen laatutyöryhmä sai valmiiksi pitkään työn alla olleet APKL:n jäsenyyskriteerit. Ne lähetettiin kaikille jäsenille kommentoit-

TOIMINTAVUOSI 1996:

Puheenjohtaja: Tuija Suikkanen-Malin, Metsärinteentien pk, Nastola
Varapuheenjohtaja: Matti Laukkanen, Vanhakallion perhekoti, Helsinki
Sihteeri: Seppo Jyrkkä, Perhekoti Jyrkkä, Koski Hl.
Jäsenet: Heikki Turunen, Perhekoti Kerttuli, Nastola
Martti Muttunen, Kotirinteentien perhekoti, Suhmura
Jouni Veitola, Perhekoti Rantapihlaja, Mikkeli
Antti Suikki, Perhekoti Pihä-Lassila, Iitti
Terttu Utriainen, Sammaliston perhekoti, Jyväskylä
Kyösti Viding, Kuuskoiti, Vesanto
Harri Ojala, Suolahden perhekoti, Suolahti
Pentti Aho, Perhekoti Muhos-Leivola, Muhos
Seija Oksanen, Perhekoti Peukaloinen, Yliskulma
Varajäsenet: Tahvo Anttila, Haukanhovin perhekoti, Puuppola
Arja Kujala, Mäntykallion perhekoti, Jokihaara
Hannu Kuusisto, Perhekoti Kuusisto, Mäntyhärju

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 1000mk/vuosi/pk. Liittymismaksu 500 mk
- Esitteessä 46 perhekotia, vuoden aikana liittoon liittyi 14 perhekotia
- Aloitettiin hoitaa paikkatietoja keskitetysti
- Tiivistettiin yhteistyötä läänien kanssa
- Jäsenkriteerit määriteltiin uusien sääntöjen laadinnan yhteydessä
- Jäsenkirjeiden mukana julkaistiin Laatu-uutisia
- Työryhmiä lisättiin koulutus-, laatu- ja tiedotustyöryhmien lisäksi perustettiin vapaa-aika ja inestisyöryhmät
- Liiton edustaja Lastensuojelun keskusliiton sijaishuollon neuvottelukunnassa vaihtui (H. Kososesta H. Turuseen)
- Karjala-yhteistyö tiivistyi. Tukholma-yhteistyö käynnistyi

LAATUTYÖN AIKAA

vaksi ennen kevätiittokokousta ja hy-väksyttiin yksimielisesti Paimiossa 1.4.1998. Sitten tehtiin jäsenhake-muslomakkeet ja näin liittoon pääse-minen tuli jäsenyenneksi ja yhdenmu-kaiseksi. Myös liiton entisiltä jäseniltä kerättiin perustiedot.

Julkisuuden valokeilassa

Apkl:n viidentenä ja kuudentena vuo-tena käytiin julkisuudessa kovaa kes-kustelua sijaishuoltopaikoista. Perhe-kodin nimeä kantava Kuttula joutui julkisuuden valoon nuorten kohtelusta tehtyjen valitusten takia. Samalla jou-tuivat epäilysten alaisiksi kaikki sijais-huoltopaikat ja ennen kaikkea yksi-tyiset perhekodit. Media riepotteli Kuttulaa armotta ja riepotteluun yhtyi jokunen valtakunnan "julkkis" asian-tuntijakin. Myös jotkut APKL:n kuu-luvat perhekodit joutuivat samanlai-seen riepotteluun. Minulle tuli asiallisia ja asiattomia soittoja perhe-kotien asioista. Keltainen lehdistö pommitti kysymyksillä ja teki juttuja kuten halusi. Joitakin toimittajia sain muuttamaan aikomansa jutun asialli-sempaan suuntaan. Tunsin olevani jonkinlainen "valtakunnan sovittelija", jolle soiteltiin monelta taholta. Toi-mittajien lisäksi perhekotilaiset naa-pureineen, viranomaiset jopa lasten vanhemmat soittelivat neuvoja kysel-len tai huoliaan purkaen. Sellaiset soitot olivat ikäviä, joissa "oli kuultu" jossakin perhekodissa tehtävän aivan kamalia ja kysyttiin, kuinka meillä voi olla sellaisia jäseniä. Kuulun liittomme perustajajäseniin ja noina vuosina liitto oli vielä niin pieni, että tunsin henkilökohtaisesti lähes kaikki jä-senet, joten oli tavallaan aika helppo paneutua soittajan asiaan.

Lisää perhekoteja

Laman vuosina työttömyys kasvoi ja lasten pahoinvointi lisääntyi, joten monet halusivat perustaa perhekodin, jotkut hyvästä sydäimestä, jotkut saa-dakseen työtä ja jotkut vaihtoehtona entisenlaisille hoitopaikoille. Noina

aikoina ammatillinen perhekoti oli uusi asia ja tietoa ei ollut saatavilla juuri mistään, joten luonnollinen tie-donlähde oli tietenkin APKL:n pu-heenjohtaja. On lukematon määrä perhekodista haaveilevia ihmisiä, joi-den kanssa keskustelin. Toisia innostin toisia toppuuttelin, yritin antaa rea-listisen kuvan perhekotityöstä.

Laatua lastensuojeluun

APKL:n sisäiset asiat ja asema valta-kunnassa olivat vakiintuneet, joten saatoimme keskittyä ammatillisten perhekotien laadun kehittämiseen. Tätä työtä hidasti jatkuva rahapula. Teimme Raha-automaattiyhdis-tykselle joka vuosi avustusanomuksia ja kävimme esittelemässä työtämme. Vastaukseksi saimme, että juuri täl-laista työtä pitäisi tukea, mutta kun rahaa ei ole. Jäsenmaksun korotuksella saimme sitten hiukan korvattua jäsen-ten tekemän työn kuluja. Itse työ oli edelleen talkootyötä, onneksi näitä vapaaehtoisia asiasta innostuneita ihmisiä oli.

Laatutyöryhmä kokosi ensimmäi-sen version laatukäsikirjasta kansion muotoon. Se lähetettiin kaikille jäse-nille syyskirjeessä 1997. Laatukäsikirja elää vieläkin jäsenten oman aktiivi-suuden turvin siten, että kansioon lisätään liiton toimihenkilöiltä tullutta tai muuta kautta saatua materiaalia. Laatutyöryhmä järjesti jäsenistölle eri paikkakunnilla peruskoulutusta laa-dunvarmistuksesta ja perhekodit teki-vät omat laatuohjelmansa.

Perhekodit jaettiin maantieteelli-sesti lähekkäin olevista ryhmiksi, jotka kokoontuvat säännöllisin väliajoin pohtimaan oman työnsä edistämistä. Näitä ryhmiä kutsutaan laatupiireiksi. Laatutyöryhmän jäsenet käynnistivät toiminnan 1998, jonka jälkeen kukin ryhmä on jatkanut omien tavoittei-densa mukaisesti.

Vuoden 1998 suuri saavutus oli liiton kotisivujen saaminen internet-tiin ja ensimmäisen Ampelin ilmes-tyminen jouluksi.

Terttu Utriainen
puheenjohtaja 1997-1998

TOIMINTAVUOSI 1997:

Puheenjohtaja: Terttu Utriainen, Sammaliston perhekoti, Jyväskylä
Varapjohtaja: Tuja Suikkanen-Malin, Metsärinteen pk, Nastola
Sihteeri: Pasi Rieki, Perhekoti Rieki, Puuppola
Jäsenet: Harri Ojala, Suolahden perhekoti, Suolahti
Arja Kujala, Mäntykallion perhekoti, Jokihaara
Rahastonhoit.: Seppo Jyrkkä, Perhekoti Jyrkkä, Hämeenkoski
Varajäsenet: Marita Savolainen, Perhekoti Pöllävaara, Nokia
Seppo Viinikainen, Perhekoti Kurkkaara, Jyväskylä

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 1500mk/vuosi/perhekoti. Liittymismaksu 500 mk
- Esitteessä 56 perhekotia
- Järjestettiin oma laatukoulutus jäsenistölle. Liitto kustansi osallis-tuilla "Laadunhallinta sosiaali- ja terveydenhuollossa" - kirjat.
- Laatukäsikirjan 0-versio lähetettiin jäsenistölle
- Koottiin tilasto jäsenistöstä ensimmäisen kerran
- Haettiin avustusta sosiaali- ja terveysministeriöltä. Tukena Hämeen lääninhallituksen lausunto
- koulusteemana parisuhde ja työssäjaksaminen
- aloitettiin 2 päiväiset liittokokoukset yhdistettynä virkistys ja koulutus
- liiton säännöt hyväksyttiin patentti- ja rekisterihallituksessa
- kokeiltiin toimistotyöntekijää p:n kotona - ei onnistunut, aloitettiin toimistopalvelujen osto
- esitteen postituslista tietokoneelle - joka n. 600 yhteistyötaholle

Muuta:

- Karpon ohjelma aiheutti runsaasti keskustelua sekä liiton sisällä että tiedotusvälineissä

TOIMINTAVUOSI 1998:

Puheenjohtaja: Terttu Utriainen, Sammaliston perhekoti, Jyväskylä
Varapjohtaja: Pasi Rieki, Perhekoti Rieki, Puuppola
Sihteeri: Juhani Santala, Perhekoti Haukkaala, Salo
Jäsenet: Tuja Suikkanen-Malin, Metsärinteen pk, Nastola
Marita Savolainen, Perhekoti Pöllävaara, Nokia
Kaisa Höglund-Ollikainen, Perhekoti Olliver, Rapattila
Varajäsenet: Paavo Koivisto, Perhekoti Koivisto, Porvoo
Rahastonhoit.: Seppo Jyrkkä, Perhekoti Jyrkkä, Hämeenkoski

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 3000mk/vuosi/pk. Liittymismaksu 1000 mk
- Esitteessä 60 perhekotia
- Käynnistettiin laatupiiri 11 kpl
- Julkaistiin väliraportti laatuprojektista
- Aloitettiin Ampeli-lehden julkaiseminen
- Annettiin lausunto pakkotyöryhmän mietintään
- Pakkotyöryhmän lausunto on 1999
- Lausunto Valtiovarainvaliokunnalle lastensuojelun tasausrahastosta
- Lastensuojelun keskusliitolle lapsen oikeuksien toteutumisesta Suomessa
- Keski-Suomen huumehoitoyksikön tarpeellisuudesta tehtiin kotisivut, jonne myös vapaitten paikkojen rekisteri
- Hyväksyttiin hallituksessa ja liittokokouksessa tarkennetut jäsenkriteerit
- Tehtiin jäsenhakuaavakkeet ja -ohjeet, postitettiin 17 jäsenyy-destä kiinnostuneelle kerralla
- Koulutuksen teemana NLP
- Hankittiin liitolle ensimmäiset työvälineet: tietokone ja monistuskone
- Haettiin edelleen avustusta RAY:ltä sekä jatkettiin EU-rahojen etsintää

Muuta:

- Mediayllälykkä jatkui saaden uutta puhtia Kuttula-jutusta
- Asiallisia juttuja ammatilehdistössä

VUODET 1999-2000

Olin jo muutaman vuoden ollut liiton toiminnassa hallituksen jäsenenä. Yhdessä Utraisen Tertun kanssa kolusimme liiton asioissa ympäri Suomea minä kuskina ja Terttu kartanlukijana. Terttu esitti minulle liiton puheenjohtajuutta ja minähän rohkeana suostuin. Keuruun syysliittokokouksen jälkeen liiton työt siirtyivät hiljalleen meidän perhekotiimme ja makuuhuoneeseemme.

Noihin aikoihin liiton toiminta kana-voitui pitkälti mustaan nokialaiseen 2110:n säkijärven polkan tahdissa. Sehän soi, milloin minkäkin asian tai tiedon janoisen toimesta. Tuohon aikaan soskutkin kyselivät puhelimitse vapaita paikkoja ja vahvoja perhekoiteja sijoitettavilleen. Sinne ohjattiin missä tilaa oli ja paikoista oli ajoittain pulaa. Uusia perhekotien perustajia sai informoida lähes päivittäin.

Joulukuussa 1998 teimme Muttonen Matin kanssa "opintomatkan" Venäjän Karjalaan. Tutustuimme pariin venäläiseen suurperheeseen ja lastensuojelulaitokseen Petroskoissa. Meillä jo käytöstä poistettavat vaatteet, kengät ja lelut olivat mieluisia tultaisa karjalan lapsille. Kaikille Suomen oloja valittaville suosittelun tutustumista noihin olosuhteisiin. Siellä kyllä silmät aukeavat ja osaamme paremmin arvostaa yhteiskuntajärjestelmäämme ja toimivaa lastensuojeluaamme. Joulukuun lopulla liiton ensimmäinen jäsenlehti **Amppele** ilmestyi.

Vuoden 1999 aikana jäsenmäärämme kasvoi kymmenellä uudella perhekodilla. Pitkään muotoiltuja jäsenkriteerejä noudattaen moni perhekoti jäi liittomme ulkopuolelle. Kuttulan "repostelun" tuoma "paha olo" alkoi väistyä ja olimme päässeet liiton asioissa hyvään vauhtiin. Kevätliittokokouksen viettoon kiirehdimme Lappiin Muonion Muotkavaaraan. Pitkästä matkasta huolimatta vietimme onnistuneen hengähdystauon hiihtellessä ja leväten. Rakkausprofessori antoi voimia parisuhteelle, joka aika ajoon on joutunut koetukselle!

Vuoden aikana liitto antoi lausuntoja moniin ajankohtaisiin lastensuojelua koskeviin asioihin mm. pakko-

toimityöryhmän mietintöön ja hoitosopimusmalliin. Syyskokousta vietimme Hämeenlinnan Aulangolla kesäisissä merkeissä. Varilon Esko ja Helmisen Jarkko luennoivat ja illalla tutustuimme golfin saloihin. Putkosen Jari voitti liiton ensimmäisen golfmestaruuden. Joulukuussa järjestimme Tampereella perhekodeissa työssä käyville koulutustilaisuuden.

Vuoden 2000 keväällä kävimme Vierumäellä kuntoa mittailemassa. Testitulokset kertoivat, että parannettavaa oli useammalla osallistujalla. Vuoden alusta liiton toimisto oli siirtynyt Nastolaan Metsärinteen perhekotiin ja se helpotti työtaakkaani tuntuvasti. Kevätkokous järjestettiin Helsingissä.

Syyskokouksessa Tampereella valittiin seuraajaksi Santalan Jussi. Pari vuotta liiton sihteerinä toimiessaan Jussi oli päässyt hyvin liiton asioihin sisälle. Kaksi vuotta liiton "veturina" jäivät muistiin kiireisinä ja mielenkiintoisina vuosina. Jälkikäteen asiat näyttävät varsin pieniltä ja ovat saaneet oikeat mittasuhteet. Paljon enemmänkin olisi voinut antaa ja toteuttaa, jos oman perhekodin töiltä olisi ehtinyt. Hyvällä yhteistyöllä olennaiset asiat tuli ainakin hoidettua. Siitä erityiskiitokset Tertulle, Tuijalle ja Jussille. Nyt on aika juhlia ja katsoa tulevaisuuteen. On tärkeää, ettei perhekodeista tehdä kodinomaisuus, oikea perhemalli, joustavuus ja aito välittäminen lapsista ovat vaativan työme kulmakiviä.

Pasi Rieki
puheenjohtaja 1999-2000

TOIMINTAVUOSI 1999:

Puheenjohtaja: Pasi Rieki, Perhekoti Rieki, Puuppola
Varapjohtaja: Kaisa Höglund-Ollikainen, Pk Olliver, Rapattila
Sihteeri/
rahastonhoit.: Juhani Santala, Perhekoti Haukkala, Salo
Jäsenet: Paavo Koivisto, Perhekoti Koivisto, Porvoo
Marita Savolainen, Perhekoti Pöllövaara, Nokia
Leena Erkkilä, Isojärven kotikartano, Längelmäki
Varajäsenet: Marjo Turunen, Perhekoti Kerttuli, Nastola
Terttu Utrainen, Sammaliston perhekoti, Jyväskylä

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 3000 mk/vuosi/perhekoti.
- Liittymismaksu 1000 mk
- Esitteessä 60 perhekotiä
- Selvitettiin jäsenyyskriteerien toteutuminen liiton jäsenperhekotien keskuudessa
- Raportti laatupiirien käynnistämisestä
- Useita liiton koulutustilaisuuksia pidettiin. Teemana parisuhteen ja biologisten lasten hyvinvointi perhekodissa
- Liiton perinteinen salibandy-turnaus pidettiin Hämeenkoskella 10 joukkueen voimin.
- Myös liiton golf-mestaruus ratkottiin
- Liiton asema muiden lastensuojelujärjestöjen rinnalla vakiintui
- Lausunto ja osanottopyynnöt lisääntyivät
- Amppele julkaistiin 2 numeroa

TOIMINTAVUOSI 2000:

Puheenjohtaja: Pasi Rieki, Perhekoti Rieki, Puuppola
Varapjohtaja: Heikki Turunen, Perhekoti Kerttuli, Nastola
Sihteeri/
rahastonhoit.: Juhani Santala, Perhekoti Haukkala, Salo
Jäsenet: Petri Turula, Turulan perhekoti, Lampinsaari
Marita Savolainen, Perhekoti Pöllövaara, Nokia
Marja-Leena Merenheimo,
Niilonkulman perhekoti, Kontio
Varajäsenet: Tiina Hansen, Perhekoti Vakkis
Maj-Len Turunen, Pajuniityn perhekoti, Espoo

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Jäsenmaksu 3000 mk/vuosi/perhekoti.
- Liittymismaksu 1000 mk
- Esitteessä vuoden alussa 66 perhekotiä, loppuvuodesta 73 perhekotiä
- Lausunto Verkostoituvat erityispalvelut -hankkeen Keski-Suomen väliraportin ehdotuksiin
- Lausunto Espoon, Helsingin ja Vantaan hoitosopimusmalliin
- Yhteistyötä Kuntaliiton ja kaupunkien kanssa yhtenäisen hoitosopimusmallin luomiseksi
- Kommentti hallituksen esitykseen laiksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- Esite uusittiin kaksiosaiseksi kokonaisuudeksi
- Amppele ilmestyi 2 kertaa

PUHEENJOHTAJAN AJATUKSIA, OSA 2000 -

Puunuijan siirtyessä vuosituhannen vaihtuessa seuraavaan kotiin liitto elää hyvää vaihetta. Liittoon kuuluu reilut 80 jäsenperhekotia Porvoosta Kemijärvelle.

Nämä, jäsenperhekotien määrä ja levinneisyys, ovat tekijöitä, jotka ohjaavat liiton sisäistä toimintaa enenevässä määrin kohti alueellista yhteistyötä. Alueellinen työ laatupiireineen ja vastuuhenkilöineen mahdollistaa yksittäisten perhekotien osallistumisen ja vaikuttamisen jo mittavaksi kasvaneen liiton toiminnassa. Alueellisten piirien mielipiteiden, kannottojen ja palautteen kautta muodostuu liiton valtakunnallinen toimintamalli ja -linja.

Liiton valtakunnallinen toiminta on yhteistyöpyyntöjen määrästä ja laajuudesta päätellen saavuttanut suomalaisessa lastensuojelukentässä oman asemansa. Yhteistyötä on monen eri järjestön, oppilaitoksen, viraston, viranomaistahon etc. kanssa ja muka-

na ollaan useammassa valtakunnallisessa ja alueellisessa projektissa. Liitto on ollut neuvottelukumppanina mm. valtakunnallista hoitosopimus-

mallia, juridisia uudistuksia ja erilaisia yhteistyömalleja rakennettaessa. Tässä mielessä liitto toimii muidenkin kuin jäsenperhekotiensa puolestapuhujana ja asianhoitajana. Kritiikkiä liitto on saanut jäsenyyskriteereistään niin ulkopuolelle jääneiden perhekotien kuin viranomais tahojenkin suunnalta. Kriteerejä on pidetty liian tiukkoina. Kuitenkin liitto on päättänyt pitäytyä valitulla linjalla, minkä merkitys on syntyneessä sekavassa tilanteessa erityisesti korostunut. Valittu linja näyttää olleen asiallinen, koska tulossa oleva lakiuudistus on kulkemassa omassa kriteeristössään samaan suuntaan.

Liiton erityispiirteenä valtakunnallisissa yhteistyökuvioissa on se, että liiton toimihenkilöt ovat järjestömaa-

ilman yleisestä linjasta poiketen myös itse työn suorittajia. Tämä tuo yhteistyökeskusteluihin suoraan työstä nousevaa näkökulmaa. Toisaalta rasitteena on saman asian toinen puoli, että kukin liiton toimihenkilö hoitaa tehtäviään oman työnsä ohella.

Liiton valtakunnallinen toiminta on muotoutunut sen verran mittavaksi, että jo toimivan toimisto-ostopalvelun lisäksi palkatun järjestötyöntekijän hankkiminen liitolle on vakavan pohdinnan alla. Rahoituskysymys on tässä eräs kulmakivi, toiminnan rahoitus kun on järjestynyt tähän asti jäsenmaksujen kautta, avustuksia jostain syystä liitollemme ei ole suotu. Aiemmin mainittu liiton erityispiirre ei vaarannu mahdollisen palkkatyövoiman myötä, koska liittomme hallitus tulee jatkossakin muodostumaan jäsenperhekotien pitäjistä eli työn suorittajista.

Juhani Santala
puheenjohtaja 2000-

TOIMINTAVUOSI 2001:

Puheenjohtaja: Juhani Santala, Perhekoti Haukkala, Salo
Varapjhtaja: Pasi Riekkä, Perhekoti Riekkä, Puuppola
Jäsenet: Tiina Hansen, Perhekoti Vakkis, Uusikaupunki
Matti Kosonen, Isoniemen perhekoti, Sahalahti
Marja-Leena Merenheimo,
Niilonkulman perhekoti, Kontio
Marita Savolainen, Perhekoti Pöllövaara, Nokia
Heikki Turunen, Perhekoti Kerttuli, Nastola
Varajäsenet: Marika Jensen, Perhekoti Valo, Somero
Riitta Halttunen, Saarelan perhekoti, Toivakka

Merkittäviä päätöksiä & lausuntoja:

- Liittoon liittyi 11 uutta perhekotia
- Hallitus tiivisti työskentelyään
- 1.1.2002 Liitossa oli 80 varsinaista jäsenperhekotia, kaksi kunniajäsenperhekotia ja yksi kunniajäsen pariskunta
- Suora yhteistyö Perhehoitoiltojen kanssa käynnistettiin
- Laatupiirejä aktivoitiin mm. Sijaishuollon etiikka -teemalla
- Hoitosopimusmallit valmistuivat
- Sospatyöryhmän työskentelyä seurattiin ja kommentoitiin
- Aloitettiin neuvottelut työaikalainsäädännöstä
- Toimistotyötä alettiin kehittää
- Ampelli ilmestyi 2 kertaa

TOIMINTAVUOSI 2002:

Puheenjohtaja: Juhani Santala, Perhekoti Haukkala, Salo
Varapjhtaja: Tiina Hansen, Pk Vakkis, Uusikaupunki
Jäsenet: Marika Jensen, Perhekoti Valo, Somero
Marja-Leena Merenheimo,
Niilonkulman perhekoti, Kontio
Matti Kosonen, Isoniemen perhekoti, Sahalahti
Paavo Koivisto, Perhekoti Koivisto, Porvoo
Pertti Ollila, Perhekoti Nuutti, Palokka
Varajäsenet: Riitta Riekkä, Perhekoti Riekkä, Puuppola

NUORTENPALSTA TAISTELUNI

Synnyin syksyllä 1985. Isä oli toivonut minusta poikaa ja oli ehkä hie-
man pettynyt kuulles-
saan, että olinkin tyttö.
Olihan hänellä jo tyttäriä
ennestään.

Ristiäisissäni oli aika
lailla porukkaa. Enoni
vaimosta tuli sylikum-
mini ja isän siskosta
toinen kummi. Nimek-
seni valittiin Liisa, vaikka
äidillä oli Mirvasta Or-
vokkiin nimiehdotuksia.

Pienenä olin aika ra-
savilli. Kun halusin aut-
taa, tuhosin. Kerran ha-
lusin auttaa äitiä kukkien
kastelussa. Kaadoin ve-
den sijasta hyönteis-
myrkkyä. Arvata saattaa,
kuinka siinä kävi! Kukat

kuolivat hetkessä ja äiti sai taas aihetta
itkuun. Pidin myös tiskaamisesta to-
della paljon. Kannoin omin päin tuo-
lin tiskipöydän luo, kiipesin sen päälle
ja aloitin vedellä läträämisen.

Olihan minulla kavereita, joita sain
tarhassa ja kerhossa. Tarhassa tipautin
tahallani kukkaruukun maahan ja hoi-
totädit olivat kiukkuisia. Eikä se suin-
kaan jäänyt siihen vaan päiväunilta
herättyäni rupesin ajan kuluksi repi-
mään tapettia ja siitäkös vasta soppa
syntyikin.

Olin hyvin jännittynyt ensimmäi-
sestä koulupäivästä. Ja tietysti minua
hiukan pelotti kun ei tiennyt, mihin
sitä oikein joutuu. Ala-aste kokonai-
suudessaan meni ihan hyvin, vaikka
viides luokka takkuili hiukan.

Kokonaiskäsitys lapsuudestani ei

ole niin mukava, miltä saattaa kuulos-
taa, sillä vanhemmillani oli paha alko-
holiongelma, josta kärsinkin kymmen-
vuotiaaksi asti. Minulla ei ollut mikään
hyvä lapsuus. Ilman sisaruksiani tuskin
olisin tässä! Elämäni on ollut aikamois-
ta taistelua.

Nyt kun juttu jo kallistui synkkään
puoleen elämässäni, voisin kertoa
vaikka ajasta, jonka vietin sairaalakou-
lussa. Ensiksi olin jollakin lastenosas-
tolla tutkimuksissa ja sitten päätettiin,
että olisi parasta, jos kävisin koulua
sairaalassa. En pitänyt koko ajatukses-
ta, mutta ajan kanssa rupesinkin viih-
tymään. Vierailin kotona joka viikon-
loppu. Kunnes tapahtui jotain sellaista,
mitä en osannut odottaa. Oli torstai-
päivä, ja vanhemmat tulivat vierailulle
ja päättivät viedä minut mukanaan.

Siihen päättyi minun
osaltani aika sairaalassa.

Jouduin taas kestä-
mään kännisiä van-
hempiani. En jaksanut
sitä enää ja päätin
soittaa siskolleni. Hän
neuvoi minua lähte-
mään pois kotoa jos en
halunnut siellä olla. Ja
niin karkasin taksilla
siskoni luo. Minut
päätettiin sijoittaa per-
hekotiin, mutta vain
toistaiseksi.

Koulukaverini asui
tässä samassa perheko-
dissa ja oli hyvin iloinen
kuullessaan, että
muuttaisin sinne. Van-
hemmilleni tämä oli
shokki. He ovat tuh-
lanneet rahojaan kai-

kenlaisiin lakimiehiin ja yrittäneet
purkaa huostaanottoani. Mutta se ei
ole onnistunut.

Asun jo viidettä vuotta perheko-
dissa ja olen siitä hyvin iloinen, sillä
tiedän mikä minulle on parasta ja mikä
ei ole. Aikuiset ihmiset, joita on elä-
mässäni ollut, vakuuttivat minulle,
että vanhempana tiedät mitä haluat.
Ja niin kävi. Haluan asua tässä perhe-
kodissa. Se ei estä pitämästä yhteyttä
vanhempiini. Taistelua on käyty, mutta
selvitty voittajana!

Tyttö -85

ITSENÄISTYNEEN NUOREN TARINA

Olen 18-vuotias lähihoitajaopiskelija Pirkanmaalta. Tarinani alkaa vuodelta 1995, jolloin tulin kiusatuksi koulussa, eikä kotonaan mennyt hyvin.

Perheneuvolan kautta jouduin läpikäymään erilaisia paikkoja ja lopulta jouduin (näin sen silloin käsitin) Pöllövaaran perhekotiin Nokialle.

Aluksi se tuntui kovin ahdistavalta paikalta, kun en ollut tottunut rajoihin ja sääntöihin. Niinpä Pöllövaarassa oli ongelmia, kun en tullut heidän kanssaan toimeen. Mutta ammattitaidolla he alkoivat heti kouluttaa minusta miestä. Pistivät minut heti töihin ja urheilemaan, minut joka inhosi töitä ja halveksi liikuntaa. Painoni putosi ja elämä alkoi maistua ihanalle.

Ettei tämä menisi liian ruusuiseksi, täytyy välillä sanoa, että vaikka suuri osa ajasta oli mukavaa yhdessäoloa, välillä epäoikeudenmukaisuuden tunne sai mielessäni vallan. Lapsia ja nuoria ei tasapäistetty rangaistusten suhteen vaan samasta "rötöksestä" sai kolmea erilaista rangaistusta taustasta riippuen. Eihän se mukavaa ollut, varsinkin kun opiskelijat tulivat "kotiini" komentamaan minua. Siltä se ainakin alkuvuosina tuntui. Myöhemmin, varsinkin kun itse ryhdyin

opiskelemaan alaa, asenteeni muuttuivat. Suoritin rästiin jääneen kasiluokan puolella vuodessa Pöllövaaran kotikoulussa. Välillä tympi opiskella "kotona", mutta välillä taas oli ihan

mukaviakin päiviä. Säännöt tuntuivat edelleen liian tiukoilta ja kuri myös.

Kasvoin ajatukseen siitä, että tämä olisi minun kotini enkä enää muuttaisi takaisin äidin ja pikkuveljen luo. Samalla aloin etsiä itselleni harrastuksia Nokialta ja löysin niitä. Kävin myös rippikoulun Nokialla.

Takaisin "normaaliin" kouluun menin 9-luokalle. Sain kavereita. Hyvät harrastukset kannustivat jatkamaan eteenpäin ja perhekoti Pöllövaara alkoi tuntua kodilta.

Näin vuodet kuluivat nopeasti. Syksyllä 1998 alkoi sosiaalitoimen virkailija puhua itsenäistymisestä. Olin heti valmis muuttamaan omaan asuntoon ja sovittiin käytännön järjestelyistä. Sovimme, että Pöllövaara etsisi asuntoa aktiivisesti ja näin myös tapahtui.

Pääsin muuttamaan omaan asuntoon tammikuun puolivälissä seuraavana vuonna. Pöllövaara avusti minua myös kalusteiden hankinnassa. Olen edelleen Pöllövaaran "kirjoissa", vaikka elänkin

suhteellisen itsenäisesti. Voin siis elää aivan vapaasti, eikä menoani liioin valvota, kuten tehtiin asuessani Pöllövaarassa. Mutta tarvittaessa saan neuvoja ja muuta apua, jos tilanne siltä näyttää.

Olen todella tyytyväinen olooni ja täytyy todeta, että olen oppinut paljon "Pöllön" vuosina. Tämä näkyy mm. rahan käytössä, osaan valmistaa itse ruokaa, huolehdin siisteydestäni ja vaatteistani ja muista arkipäivän asioista.

Mielestäni on todella hyvä, kun nuorella on mahdollisuus päästä tällaiseen itsenäistymisasuntoon. Nuoren on kovin vaikea itse löytää asuntoa, joten sosiaalitoimistojen ja kaupunkien apu on paikallaan.

Nimimerkki
Itsenäinen

Kirjoitus on julkaistu aiemmin Amppelissa 1/99.

POIMINTOJA METSÄRINTEEN PERHEKODIN LASTEN MATKAPÄIVÄKIRJOISTA:

2.6.1992 "... Näin isoja puhveleita. Näin ison kirafin, näin leijonia. Kaatusin parkkipaikalla ja tuli verta polvesta ja koski."

14.6.1993 "Tänään olemme käyneet laivakierroksella, siellä kävimme Scorpi-
ons-saarella ja illalla kävin katsomassa aasia."

13.7.1994 "Tänään on ollut aamusta ja keskipäivästä hauskaa. Olemme käyneet Norjan rajapyykillä???... Näin tosi-isoja

vuoria ja vesiputouksia ja jokia ja koskia. Ja se kaikki oli näkemisen arvoista."

6.6.1995 "Vuokrasimme aamulla mopot, ajelimme (tai minä olin kyydissä) vähän aikaa. ... Lähdimme käymään vuorella... sit kun tulimme huipulta alas... kaatusimme ja eiku sairaalaan. Matka oli tuskaa."

6.6.1998 "...nastaa, mä heitin Atlantissa talviturkin... Meille tuli pienemoinen kiire takasin autolle, koska alkoi sataa kaata-

malla ja oli TOSI raju ukonilma. Kaikki kastuttiin läpimäriksi...

8.6.1999 "... Yritämme ajaa suoraan Harrinivaan... ja Harrinivassa on TV. Mulasin vain yhdellä jalalla ja löysin kaks ihanaa kiveä. Huomenna odottaa koskenlasku."

6.9.2000 "...Käsihoito on ihanaa. Siinä viilataan, lakataan ja hiotaan sormia ja käsiä..."

OSANOTTAJALUETTELO

Ackman, Risto
Aho, Jyrki
Aitonurmi, Raili
Aittolahti, Marjatta
Alakiikonen, Paula
Anttila, Päivi
Anttila, Tahvo
Arponen, Aino
Berglund, Kim

Bäck-Kiianmaa, Raili
Erkkilä-Ackman, L.
Hakkarainen, Pirjo
Halttunen, Jyrki
Halttunen, Riitta
Hansen, Tiina
Harju, Pentti
Harju, Seija
Hartikainen, Heimo
Heiliö, Piia-Liisa
Hemming, Matti
Hemming, Pirkko
Hirvonen, Merja
Höglund-Ollikainen, K.
Ignatius, Pentti
Ikonen, Hannu
Ikonen, Leila
Jensen, Marika
Kaipiainen, Tanja

Karomäki, Kari,
Ketola, Jari
Kihlman, Eila
Kiviluoma, Ulla
Kivimäki, Leena
Klap, Kaija

Koivisto, Elina
Koivisto, Paavo
Kokko, Kari
Kokko, Päivi
Kolo, Eija
Koramo, Oili
Korhonen, Terttu
Korkka, Ari
Korkka, Mirja
Korri, Sirpa
Kosonen, Anna
Kosonen, Matti
Kotkavuori, Jukka
Kuoppa, Risto
Kuoppa, Tarja
Kuosmanen, Marja
Kuosmanen, Pekka
Kuusisto, Hannu
Kuusisto, Mila
Lahtinen, Harri
Lahtinen, Tiina
Laurila, Pasi
Lindqvist, Lasse
Lindqvist, Liisa
Lomma, Kai
Luuri, Melissa

Malhonen, Pasi
Malhonen-Järvinen, N.
Malin, Jukka
Markkanen, Leea
Markkanen, Virpi
Merenheimo, M-L.
Merenheimo, M.
Muttonen, Martti
Mäkelä, Timo
Mäki, Pentti
Nordbäck, Lasse
Ojala, Harri
Ojala, Pirkko
Ollikainen, Lasse
Ollila, Leena
Ollila, Pertti

Isojärven Kotikartano
Perhekoti Muhos-Leivola
Rauman sosiaalitoimi
Länsi-Suomen lh, Tampereen yksikkö
Perhekoti Poppeli
Haukanhovin Perhekoti
Haukanhovin Perhekoti
Länsi-Suomen lääninhallitus
Lausteen perhekuntoutuskeskus
ja erityiskoulu

Pesäpuu ry
Isojärven Kotikartano
Pesäpuu ry
Saarelan Perhekoti
Saarelan Perhekoti
Perhekoti Vakkis
Hietajärven Perhekoti
Hietajärven Perhekoti
Mäntykallion Perhekoti
Sosiaali- ja terveysministeriö
Vuorenholma ky
Vuorenholma ky
Sijaishuoltotoimisto
Perhekoti Olliver
SOS-lapsikylä
Perhekoti Neliapila
Perhekoti Neliapila
Perhekoti Valo
Humanistinen ammatti-
korkeakoulu
Perhekoti Valo
Perhehoitoliitto ry
Harava-projekti
Perhekoti Karuselli
Rauman sosiaalitoimi
Lausteen perhekuntoutuskeskus
ja erityiskoulu

Perhekoti Koivisto
Perhekoti Koivisto
Perhekoti Kaurismäki
Perhekoti Kaurismäki
Mäntykallion Perhekoti
Perhekoti Koramo
Nuorisokoti Ankkuri
Havurinteen Perhekoti
Havurinteen Perhekoti
Perhekoti Hermannin
Isoniemen Perhekoti
Isoniemen Perhekoti
Tapiolan SOS-lapsikylä
Vasaramäen Perhekoti
Vasaramäen Perhekoti
Metsäkodon Perhekoti
Metsäkodon Perhekoti
Perhekoti Kuusisto
Perhekoti Kuusisto
Perhekoti Lahtinen
Perhekoti Lahtinen
Perhekoti Poppeli
Perhekoti Sylvöniemi
Perhekoti Sylvöniemi
Lapin SOS-lapsikylä
Lasten sijaishuoltotoimisto,
Helsingin kaupunki
Tuulimäen perhekoti
Tuulimäen perhekoti
Metsärinteen Perhekoti
Perhehoitoliitto ry
Lastensuojelun Keskusliitto
Niilonkulman Perhekoti
Niilonkulman Perhekoti
Kotirinteen Perhekoti
Oulun lääninhallitus
Punkaharjun SOS-lapsikylä
Perhekoti Villa Roosa
Suolahden Perhekoti
Suolahden Perhekoti
Perhekoti Olliver
Perhekoti Nuutti
Perhekoti Nuutti

Paakkonen, Tuomo
Pakarinen, Piia
Pallaskari, Leena
Perho, Maija
Peura, Leila
Pihlman, Susanna
Pollari-Urrio, Paula

Puonti, Annamaija
Puronaho, Pasi
Puustell, Anita
Pöllänen, Antti
Pöllänen, Ulla-Maija
Pörhölä, Juha
Rajala, Vuokko
Ranta, Pirita
Riekkä, Pasi
Riekkä, Riitta
Riesjärvi, Pekka
Riissanen, Anne
Riissanen, Sakari
Rojola, Jukka
Runsas, Reijo
Runsas, Vuokko
Röntynen, Kari
Röntynen, Terttu
Sallinen, Katsa
Sallinen, Eerik
Saloranta, Aira
Santala, Juhani
Santala, Riitta
Sauro, Seppo
Savolainen, Marita
Savolainen, Tatja
Siekinen, Riitta

Sieppi, Marjo
Soukkanen, M-L.
Stenholm, Tiina
Stenholm, Timo
Suikka, Tuula
Suikka, Timo
Suikkanen-Malin, T.
Säilynoja, Sari
Säkinen, Jari
Tanskanen, Arto
Tanskanen, Matti
Tirkkonen, Tuula
Toivio, Sisko
Toivio, Sulo
Turula, Outi
Turula, Petri
Turunen, Heikki
Turunen, Maj-Len
Turunen, Marjo
Turunen, Tuure
Upanne, Mauri
Ultriainen, Jouko
Ultriainen, Terttu
Uurtio, Hannele
Uusitalo, Marita
Vessari, Jukka
Vessari, Tuija
Viding, Kyösti
Viding, Leena
Viinikainen, Seppo
Viljanen, Sirpa
Viljanen
Virtanen, Matti
Väisänen, Rauha

Välimäki, Sari
Väänänen, Maria

Jussin perhekodit
Kanniston perhekoti
Vaasan palveluyks.

KYAMK/Sosiaaliala
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Perhekoti Artsi
Sosiaali- ja terveysministeriö
Perhekoti Peura
Perhekoti Karhu
Jyväskylän kaupunki/
Lasten ja nuortenerityispalvelut
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Vaajakosken SOS-nuorisokoti
Perhekoti Alapeltola
Saraheinän Perhekoti
Saraheinän Perhekoti
Perhekoti Artsi
Perhekoti Hermannin
Perhekoti Muhos-Leivola
Perhekoti Riekkä
Perhekoti Riekkä
Lauritsalan sosiaalitoimi
Perhekoti Nurmipirtti
Perhekoti Nurmipirtti
Perhekoti Vakkis

Perhekoti Himaharju
Perhekoti Himaharju
Perhekoti Suvanto
Perhekoti Suvanto
Nuorten Ystävät ry
Perhekoti Haukkala
Perhekoti Haukkala
SOS-Lapsikylä ry
Perhekoti Pöllövaara
Perhekoti Pöllövaara
Jyväskylän kaupunki/
Lasten ja nuorten erityispalvelut
Keuruun Perhekodit
Länsi-Suomen lh, sosiaali- ja terveysos.
Perhekoti Peruskallio
Perhekoti Peruskallio
Perhekoti Vanha Mylly
Perhekoti Vanha Mylly
Metsärinteen Perhekoti
Perhekoti Säilynoja
Perhekoti Koramo
Perhekoti Karuselli
Kissankulman perhekoti
Terveys- ja Sosiaalialan Yrittäjät ry
Metsäkulman Perhekoti
Metsäkulman Perhekoti
Turulan Perhekoti
Turulan Perhekoti
Perhekoti Kerttuli
Pajuniityn Perhekoti
Perhekoti Kerttuli
Pajuniityn Perhekoti
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Sammaliston Perhekoti
Sammaliston Perhekoti
Perhekoti Villa Roosa
Itä-Suomen lääninhallitus
Huhtikoti
Huhtikoti
Kuuskoti
Kuuskoti
Pehrkti Kurkila
Ähtärin sosiaalitoimisto
Ähtärin sosiaalitoimisto
Tampereen kaupunki
Terveys- ja Sosiaalialan
Yrittäjät ry
Harava-projekti
Espoon kaupunki

Veritas *A*vec -vakuutukset

- pienin askelin tavoitteeseen

Tuottoa Avec-säästö-, sijoitus- ja eläkevakuutuksiin!

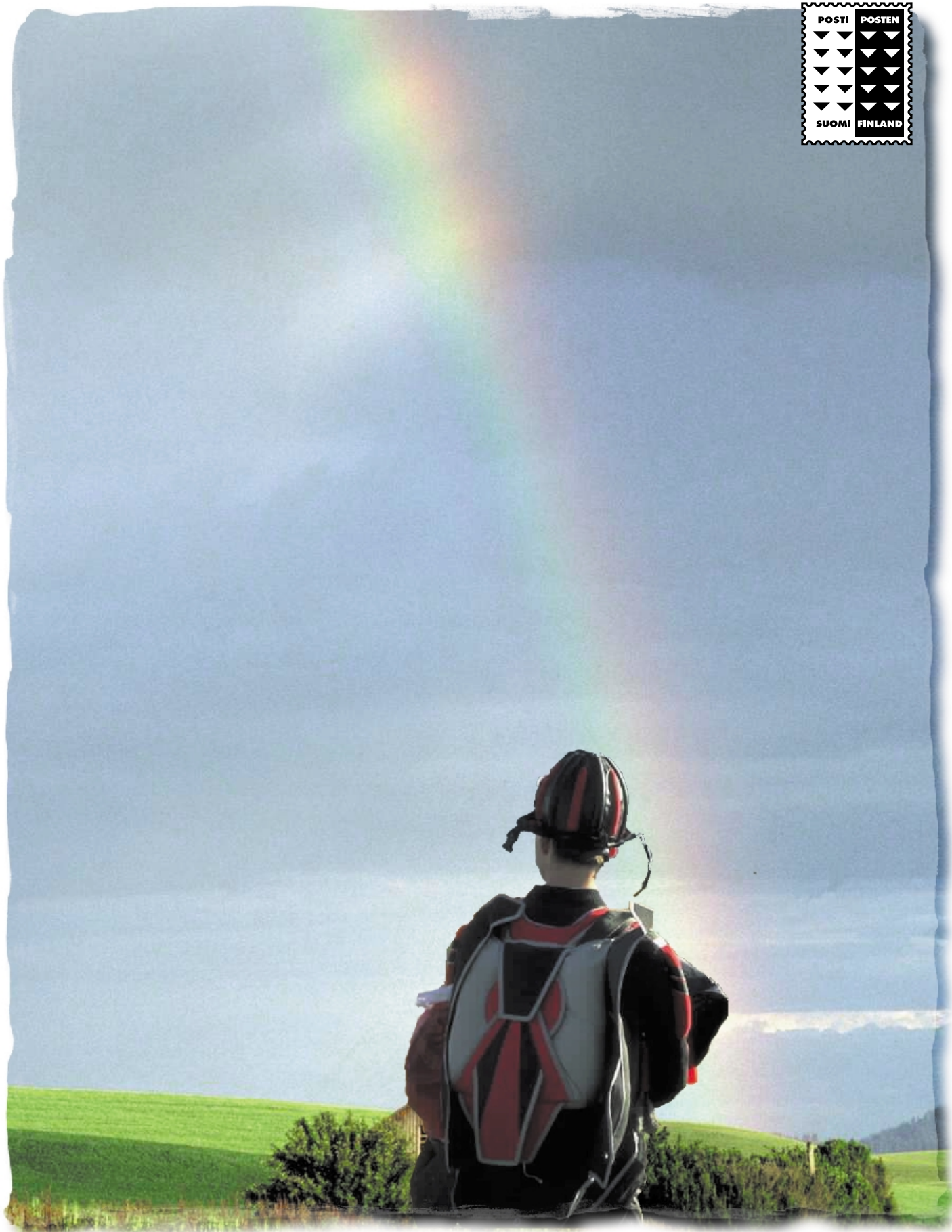
VERITAS

- vakuutukset
- rahastot

www.veritas.fi

Pienen askeleen edellä

Juha Kainulainen • Puh. 010 5501 350, 0500 277 810 • juha.kainulainen@veritas.fi

KOTISIVU www.apkl.fi

Liiton esittely, periaatteet,
laatumäärittelyt, vapaat hoitopaikat
työryhmien toiminta.

Vapaiden paikkojen ilmoitukset mielellään sähköpostitse kunkin
kuun 5. päivään mennessä osoitteeseen: toimisto@apkl.fi

PUHEENJOHTAJA
Juhani Santala
Perhekoti Haukkala
Inkereentie 436, 24280 Salo
Puh. (0600) 90 602
(62 p/min.+ppm)
Fax (02)733 8331
juhani.santala@apkl.fi